سجاد صفری / ایران

رئیس سازمان انرژی اتمی در گفت‌وگو با «ایران» به دستاوردهای متعدد هسته ای و افق پیش رو پرداخت

خودکفایی هسته ای در ۱۵۰ مجتمع صنعتی

گفت و گو

سیاست خارجی

همزمان با چهل و پنجمین سالروز پیروزی انقلاب اسلامی و ایام دهه فجر پروژه‌های مختلفی در راستای خودکفایی ایران در عرصه صنعت هسته‌ای به اجرا درآمد و از دستاوردهای گوناگونی رونمایی شد. در این مدت عملیات احداث مجموعه نیروگاه‌های برق اتمی «ایران هرمز» در سواحل مکران و عملیات بتن‌ریزی ساختمان اصلی رآکتور تحقیقاتی ۱۰ مگاوات اصفهان (IRR-۱۰) آغاز شد و از واحد نیمه‌صنعتی تولید «هگزا فلوراید تلوریم» در سایت UCF اصفهان، دستگاه طیف‌سنج جرمی مغناطیسی «ایرانیوم» به عنوان یک محصول راهبردی در صنعت غنی‌سازی و نیز نخستین سامانه پرتویی آفت‌زدا در نخلستان‌ها رونمایی و بهره‌برداری شد. همچنین اقدامات قابل توجهی نیز در عرصه تولید رادیوداروها و توسعه فناوری پرتودهی صورت گرفت. با محمد اسلامی، معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان انرژی اتمی ایران به عنوان سکاندار صنعت هسته‌ای در گفت‌وگویی مفصل به بررسی ابعاد مختلف این صنعت، دستاوردهای متعدد و افق پیش روی این سازمان پرداختیم.

در حال حاضر در مناطق ساحلی جنوب کشور چهار منطقه و یک منطقه نیز در شمال کشور برای دستیابی به ظرفیت تولید ۲۰ هزار مگاوات برق هسته‌ای در افق ۲۰ ساله، تنظیم شده است. همچنین عملیات ساخت واحدهای ۲ و ۳ نیروگاه اتمی بوشهر نیز با سرعت بالاتری نسبت به قبل پیگیری می‌شوند و عملیات اجرایی در همه جبهه‌های آن در حال فعالیت است

یکی از مواردی که مقام معظم رهبری در فرمایشات‌شان تأکید داشتند، موضوع مقابله با خام‌فروشی در بخش‌های مختلف کشور از جمله آب سنگین و رونق اقتصاد معدن است. این مهم در دولت سیزدهم مورد توجه ویژه‌ای قرار گرفته است. به نظر شما این مسأله چه میزان توانسته در رشد صنعت هسته‌ای و شکوفایی اقتصاد ملی و نیز اشتغالزایی تأثیرگذار باشد؟

در این مسیر، موضوع مهم ایجاد یک ظرفیت است تا از طریق آن فرایند تبدیل ایده به محصول کارساز باشد تا بتوان به نتایج مورد انتظار دست یافت. در مسیر زنجیره ارزش، فرآوری و تبدیل ایده به محصول لازم و ملزوم یکدیگر هستند بنابراین در سازمان انرژی اتمی ایران و در همه فرایندها از آغاز تا پایان، فرصت‌های متعددی وجود دارد که از نقطه صفر معدن آغاز می‌شود. به این ترتیب فعالیت‌های سازمان انرژی اتمی ایران از معدن آغاز می‌شود، تهیه مواد پرتوزا که ماده اصلی مورد نیاز این سازمان محسوب می‌شود و فرآوری آن و تولید کیک زرد، محور اصلی در حوزه چرخه سوخت هسته‌ای است.

نکته مهم دیگر وظیفه قانونی حفاظت در برابر اشعه است که برعهده سازمان انرژی اتمی ایران است؛ به موجب قانون این سازمان موظف است تا از جان انسان‌ها، نسل آینده و محیط زیست حفاظت کند بنابراین به دلیل این ۲ مأموریت قانونی، سازمان انرژی اتمی ایران باید فعالیت مستمری در حوزه معدن داشته باشد. یکی دیگر از بخش‌هایی که سازمان انرژی اتمی ایران در آن فعالیت دارد، آب سنگین و تولید محصولات دوتره است که یکی از محورهای اساسی جهش و پیشرفت در فناوری‌های نوین و با ارزش افزوده فوق‌العاده به‌شمار می‌آید و نیز یکی از محورهای اساسی توسعه‌ای سازمان، سرمایه‌گذاری روی مشتقات آب سنگین است که پیش اولویت تولید محصول است. ارزش افزوده این محصول و مشتقات آن بسیار بالاست و کشور هم از نظر راهبردی و هم از لحاظ اقتصادی می‌تواند از مزایای آن بهره‌مند شود.

سال گذشته در نخستین نمایشگاه مدیریت فناوری محصولات دانش‌بنیان در صنعت نفت ایران بر همکاری هرچه بیشتر صنعت هسته‌ای و حوزه نفت، گاز و پتروشیمی تأکید داشتید. در این مدت چه اقدامات و همکاری‌هایی بین صنعت هسته‌ای و این صنایع انجام شده است؟

سازمان انرژی اتمی ایران توانسته در بخش‌های مختلف صنایع نفت، گاز و پتروشیمی به عنوان صنایع پیشرفته، نقش‌آفرینی کند. از جمله اقدامات انجام شده می‌توان به ژئوفیزیک هوابرد برای شناسایی ذخایر، مغناطیس‌سنجی و پیمایش چاه‌ها اشاره کرد؛ همچنین اندازه‌گیری و کنترل جریان‌های فرایندی در صنایع گوناگون با استفاده از ابزارهای دقیق هسته‌ای صورت می‌گیرد.

این نوع ابزارها تماماً تحریم هستند و به همین دلیل شرکت‌های خارجی حتی تعمیر و نگهداری ابزارها را هم انجام نمی‌دهند و باعث شده‌اند صنایع ایران با دشواری‌هایی مواجه شود. خوشبختانه سازمان طی سه سال گذشته به این عرصه وارد شده و در حال حاضر در بیش از ۱۵۰ مجتمع صنعتی، معدنی، نفت، گاز و پتروشیمی و سلولزی شاهد استفاده از ابزارهای دقیق هسته‌ای هستیم.

مقام معظم رهبری در دیدار با متخصصان صنعت هسته‌ای بر لزوم تولید ۲۰ هزار مگاوات برق اتمی و نقش‌آفرینی آن در سبد انرژی کشور تأکید ویژه‌ای داشتند. با توجه به رویکرد و اهتمام سازمان انرژی اتمی ایران در دولت سیزدهم برای تحقق این مسأله، اکنون پروژه‌های توسعه نیروگاه‌های اتمی در نقاط مختلف کشور در چه مرحله‌ای است؟

امروز گزینه اصلی انرژی پاک و پایدار در دنیا، نیروگاه‌های هسته‌ای محسوب می‌شوند و کشورهای جهان به صورت شتابان در حال توسعه نیروگاه‌های اتمی هستند. تعهد جهانی برای صفر شدن تولید گازهای گلخانه‌ای (کربن صفر) هدف مهمی است که کشورها باید به آن پایبند باشند. با توجه به تغییرات اقلیمی که به وجود آمده این مسأله از درجه اهمیت فراوانی برخوردار شده است.

مقام معظم رهبری از دهه ۸۰ نسبت به توسعه نیروگاه‌های اتمی تأکید داشته‌اند، هم‌اکنون و در این دوره مدیریتی سازمان انرژی اتمی ایران و بر اساس سند جامع راهبردی صنعت هسته‌ای، توسعه نیروگاه‌های اتمی در دستور کار سازمان قرار گرفته است و شرکت‌های احداث و بهره‌برداری نیز تأسیس شده و فعالیت خود را آغاز کرده‌اند. در حال حاضر در مناطق ساحلی جنوب کشور چهار منطقه و یک منطقه نیز در شمال کشور برای دستیابی به ظرفیت تولید ۲۰ هزار مگاوات برق هسته‌ای در افق ۲۰ ساله، تنظیم شده است. همچنین عملیات ساخت واحدهای ۲ و ۳ نیروگاه اتمی بوشهر نیز با سرعت بالاتری نسبت به قبل پیگیری می‌شوند و عملیات اجرایی در همه جبهه‌های آن در حال فعالیت است.

نکته مهم در ساخت نیروگاه اتمی، تأمین مالی است که با توجه به اینکه شرکت‌ها به صورت پروژه احداث و بهره‌برداری تعریف و تأسیس شده‌اند، سازکار سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی در آنها پیش‌بینی شده است. همچنین با توجه به مصوبه شورای‌عالی انرژی که به امضای رئیس‌جمهور محترم رسیده است و نیز با توجه به جذابیت بازدهی نیروگاه‌های اتمی، این فرصت برای ما فراهم شده است که بخش خصوصی برای سرمایه‌گذاری وارد این عرصه شود. مذاکراتی با مجموعه‌های بزرگ صنعتی کشور انجام شده تا با توجه به تکلیف قانونی برای صنایع خود از ظرفیت نیروگاه‌های اتمی در بحث نیروگاه‌های کوچک مقیاس که مورد تأکید مقام معظم رهبری نیز است، بهره ببرند. به همین خاطر برنامه‌ریزی‌های لازم را انجام داده‌ایم تا با طراحی‌های انجام شده این پروژه‌ها در مدت زمان کوتاهی در مسیر اجرایی قرار گیرند.

در بحث جهاد تبیین و سیاست‌های سازمان در تغییر نگرش مردم به صنعت صلح‌آمیز هسته‌ای ایران چه اقداماتی انجام گرفته است؟

در بحث جهاد تبیین، سازمان انرژی اتمی ایران اقدامات فراوانی انجام داده و اگر به تبیین سیاست «درهای باز و نوآوری باز» بپردازیم، این مسأله بدان معنی است که نشان دهیم سازمان انرژی اتمی ایران یک سازمان بسته امنیتی نیست اما حفاظت از سرمایه‌های خود را یک وظیفه اصلی می‌داند. معنا و مفهوم این مسأله، پنهانکاری نیست زیرا همه این موارد آشکار بوده و شامل فرایندهای شناخته شده‌ای هستند که تأثیرات آن در زندگی و اقتصاد ملی مشهود است، بنابراین آگاهی‌بخشی و روایتگری واقعی از این داشته‌ها و رویکردها امری است که در مسیر جهاد تبیین و با اشکال گوناگون آن را دنبال می‌کنیم.

همان‌طور که مقام معظم رهبری نیز در دیدار با متخصصان هسته‌ای تأکید داشتند که دستاوردها برای مردم بازگو شود تا جامعه بداند آن چیزی که به عنوان انرژی اتمی از آن یاد می‌شود، تنها برق نبوده و دستاوردهای گوناگون آن در راستای کیفیت‌بخشی در زندگی آنهاست. صنعت هسته‌ای به عنوان آبروی ملی به زعم فرمایش ایشان، وظیفه ما را برای معرفی، حفاظت بیشتر و بیشتر و همچنین گسترش آن در جامعه برای کسب نتایج درخشان و ماندگار دوچندان می‌کند. این مسأله سبب قرار گرفتن در مسیر پیشرفت و توسعه می‌شود به‌طوری‌که اگر سرمایه‌گذاری صورت گیرد، ارزش افزوده ایجاد کرده و این مسأله خودبه‌خود کمک می‌کند تا در آینده موجب جذابیت‌های بالاتری شود. این مسأله زمینه‌ای فراهم می‌سازد تا واحدها و مؤسسات بتوانند علوم و فنون پیشرفته را با قیمت نازل‌تری در اختیار بگیرند و کار را با یک مزیت رقابتی انجام دهند، زیرا هنگامی‌که شما یک تکنولوژی را گران می‌خرید از مزیت و پشتیبانی برخوردار نیستید که این مسأله مهمی است. در مقابل با توجه به برخوردار نبودن از پشتیبان اگر خریدی انجام شود ناچار به توقف در یک نقطه می‌شوید. هنگامی‌که محصولی گران خریداری می‌شود به دلیل قیمت تمام شده بالا، فرد امکان رقابت را از دست می‌دهد و نمی‌تواند بازار را حفظ کند؛ این مسأله با شرایطی که از یک پشتیبان قدرتمند و ظرفیت قابل اعتماد داخلی برخوردار باشید، تفاوت دارد. البته گاهی اوقات با اینکه خرید خوب خارجی انجام می‌دهید ممکن است روند خرید تداوم نداشته باشد یا قیمت تمام شده به شما اجازه رقابت ندهد.

آیا دستاوردهای سازمان انرژی اتمی ایران بر اساس نیاز صنایع دنبال می‌شود یا اینکه سازمان پس از تولید، محصول را در اختیار آنها قرار می‌دهد؟

هر دو دیدگاه را دنبال می‌کنیم؛ سازمان انرژی اتمی ایران دستاوردهای روز دنیا را رصد کرده و برای ساخت آنها اقدام می‌کند و همچنین تقاضاها بررسی می‌شود و طراحی و ساخت محصولات مورد نیاز در دستور کار قرار می‌گیرد؛ به همین دلیل است که شما می‌بینید دستیابی به دستاوردها و تولید محصولات به شکل گسترده اتفاق افتاده است. طول عمر و مدت فعالیت حرفه‌ای در این حوزه حدود سه سال است و در این مدت توانسته‌ایم دستاوردهای بسیار ماندگاری داشته باشیم که این دو نگاه و رویکرد توانسته ما را به این نقطه برساند.

چه تفاهمنامه‌های همکاری در این زمینه داشته‌ایم؟

در حقیقت با دانشگاه‌ها، مراکز علمی و پژوهشی از تفاهمنامه و دستور کار مشخص برخوردار هستیم. تربیت نیروی انسانی نیز بخش مهم دیگری در این زمینه محسوب می‌شود به‌طوری‌که مقام معظم رهبری فرموده‌اند؛ با توجه به جهت‌گیری‌ها و رویکردی که هست تعداد دانشجویان این رشته باید حداقل ۱۰ برابر میزان فعلی شود. سازمان انرژی اتمی نیز از هر نظر حداقل باید ۱۰ برابر توسعه یابد. هنگامی‌که شما از دستیابی به میزان تولید ۲۰ هزار مگاوات برق هسته‌ای صحبت می‌کنید باید نیروگاه‌های کوچک را توسعه دهید و نیز زمینه‌های توسعه کاربرد پرتوها و میزان تولید رادیوداروها را تا هفت برابر فراهم سازید؛ این موارد یعنی سازمان انرژی اتمی ایران در حال گسترش قابل ملاحظه است و نیاز به نیروی انسانی دارد. تربیت نیروی انسانی، تعیین عنوان رساله‌ها، بورسیه دانشجویان در مقاطع مختلف تحصیلی، تنظیم و تسهیل فرایند جذب نیروها و نخبگان در سازمان انرژی اتمی ایران در زمره مفاد تفاهمنامه‌ها و توافقنامه‌ها با دانشگاه‌ها، مراکز علمی و پژوهشی دنبال می‌شود. بخشی از تفاهمنامه‌ها و توافقنامه‌های سازمان انرژی اتمی ایران با صنایع فولاد، نفت و گاز و پتروشیمی و... است و شامل مواردی می‌شود که این سازمان برای پیشرفت امور می‌تواند در کنار صنایع نقش‌آفرینی کند.

آیا امکان صادرات ابزار دقیق تولید شده در سازمان انرژی اتمی ایران به سایر کشورها وجود دارد؟

تمام محصولات تولیدی سازمان انرژی اتمی قابلیت صادرات دارد و از بازار تقاضای جهانی برخوردار است. نکته مهم این است که حمل‌ونقل این محصولات نیازمند خطوط هوایی و شبکه پروازی مطمئن است که مجوز حمل این مواد را داشته باشند. هر چه امکان همکاری با خطوط هوایی بین‌المللی بیشتر باشد، صادرات محصولات ما در عرصه فناوری‌های هسته‌ای نیز بیشتر رونق خواهد یافت. با توجه به انجام پروژه‌های توسعه‌ای و افزایش ظرفیت‌های تولید باید صادرات محصولات را گسترش دهیم.

اشتغالزایی صنایع از این حوزه به چه میزان است؟

هم‌اکنون ۱۵۰ مجتمع و مؤسسه صنعتی در رشته‌های گوناگون از محصولات انرژی اتمی استفاده می‌کنند که ۱۵۰ مجتمع عدد بزرگی است و خوشبختانه به لطف الهی این اتفاق افتاده است. در این فرایند همچنان به دنبال این هستیم تا از فناوری‌های ترکیبی هسته‌ای، لیزر و پلاسما برای مؤسسات بزرگ و صنایع پیشرفته استفاده کنیم که به نظر می‌رسد مصادیق آن در بخش‌هایی وجود دارد و گزارش آن قابل تهیه است.

میزان ورود شرکت‌های دانش‌بنیان به حوزه فناوری هسته‌ای و سطح استقبال آنها از این عرصه چگونه است؟

هم‌اکنون تعدادی از شرکت‌های دانش‌بنیان با سازمان انرژی اتمی ایران همکاری می‌کنند. نکته مهم این است که میزان فعالیت شرکت‌های دانش‌بنیان به طور طبیعی در بخش‌هایی که تقاضا و نیز بازار تقاضا در آنها تداوم دارد رو به گسترش است.

اگر در بازاری محدودیت‌هایی وجود دارد که امکان ورود آسان به عرصه کسب‌وکار فراهم نیست، به طور طبیعی ورود به این عرصه‌ها برای شرکت‌های دانش‌بنیان جذابیت ندارد. برای نمونه در حوزه تولید رادیودارو انحصار برای بیماران خاص یا مراکز پزشکی با حوزه ریسک بالاست. همچنین به لحاظ ملاحظات اقتصادی و نیز حفاظت در برابر اشعه، فرایند حضور در این عرصه گرانقیمت است زیرا هزینه تولید رادیوداروها بالا بوده و نرخی که رادیوداروها در اختیار مردم قرار می‌گیرد، یارانه‌ای است. بنابراین هزینه تولید و قیمت نهایی محصول مزیتی برای شرکت‌های دانش‌بنیان ندارد. ما در شرایطی قرار داریم که باید عرصه فعالیت و تشکیل شرکت‌های دانش‌بنیان را گسترش دهیم.

نحوه صدور مجوز برای شرکت‌هایی که علاقه‌مند به حضور و فعالیت در عرصه فناوری‌های هسته‌ای هستند چگونه است؟

هر شرکت یا مؤسسه‌ای که مجوز حضور در عرصه پرتوها و... را می‌خواهد، در عرض چند ساعت می‌تواند تقاضای خود را در درگاه ملی مجوزها ثبت کند و اگر اطلاعات کامل باشد در فرصت ۱۰ روزه مجوز ارائه می‌شود و این روند برخط بوده و حضوری نیست. این روند را باید یک خدمت بزرگ دانست که توسط سازمان انرژی اتمی ایران ارائه می‌شود و این سازمان در صدر جدول درگاه ملی مجوزها برای صدور مجوز قرار دارد.

نظارت‌ها بر روند فعالیت شرکت‌های فعال در عرصه پرتودهی چگونه انجام می‌شود؟

مرکز نظام ایمنی هسته‌ای کشور روی روند فعالیت این شرکت‌ها نظارت دارد. همچنین اگر شرکت‌های دانش‌بنیان قصد فعالیت و سرمایه‌گذاری در حوزه پرتودهی داشته باشند، مرکز نظام ایمنی هسته‌ای کشور و شرکت توسعه کاربرد پرتوها به این شرکت‌ها مجوز فعالیت می‌دهند و ما نیز از حضور شرکت‌های دانش‌بنیان در این عرصه استقبال می‌کنیم زیرا هر چه تعداد و میزان حضور این شرکت‌ها بالا باشد، به همان میزان نیاز کشور بیشتر تأمین خواهد شد. برای گسترش امنیت غذایی و سلامت مردم می‌توان بستر فعالیت گسترده شرکت‌های دانش‌بنیان را فراهم کرد تا زودتر به اهداف تعیین شده در این عرصه دست یابیم.

اگر یک سامانه پرتودهی محصولات کشاورزی با ظرفیت ۵۰ یا ۱۰۰ تن در روز داشته باشیم، به صورت میانگین هر کدام می‌توانند سالانه بین ۲۰ تا ۴۰ هزار تن محصولات کشاورزی و مواد غذایی را پرتودهی کنند. در کشور ۱۳۰ میلیون تن محصول داریم که هر کدام دارای سازکار متفاوتی هستند، بنابراین چه خوب است شرکت‌های دانش‌بنیان در این عرصه سرمایه‌گذاری کنند و به خدمت‌رسانی در زمینه پرتودهی محصولات بپردازند. برای گسترش فرهنگ استفاده از این فناوری و نیز با هدف اطمینان‌بخشی و باز کردن مسیر، اکنون توسعه کاربرد پرتوها را از خودمان شروع کرده‌ایم. هر جا که بخش خصوصی ورود کرده از این حضور حمایت کرده‌ایم تا بتواند مستقر شود زیرا تحت تأثیر تثبیت حضور این بخش شاهد ارتقای اعتماد به استفاده از کاربرد پرتوها خواهیم بود. اگر ۳۰ درصد محصولات کشاورزی که غذای ۲۰ میلیون جمعیت است از بین نرود، مشاهده می‌کنیم چه تأثیر شگرفی در اقتصاد ملی خواهد داشت، زیرا بخشی از این محصولات صادر و برای کشور ارزش افزوده ایجاد می‌شود. سازمان انرژی اتمی ایران نیز از این موارد پشتیبانی می‌کند زیرا برای ما مهم است که فناوری کاربرد پرتوها در عرصه‌های مختلف مورد استفاده قرار گیرد و ضوابط آن تحت نظر مرکز نظام ایمنی هسته‌ای کشور باشد چراکه این روند، پیشرفت کشور را در کنار کیفیت‌بخشی به زندگی مردم محقق می‌کند.

چه گام‌هایی در حوزه توسعه صنعت هسته‌ای در افق ۱۴۲۰ برداشته شده است؟

هدف مهمی در سند جامع راهبردی صنعت هسته‌ای کشور تعریف شده که بر مبنای آن باید فناوری هسته‌ای در حوزه‌های نوین خدمات‌رسانی کرده که اکنون این کار در حال انجام است.

هم‌اکنون در سامانه‌های فضایی، شناوری و حوزه حمل‌ونقل فوق‌سریع شاهد سهمی از حضور فناوری‌هایی از خانواده مرتبط با صنعت هسته‌ای هستیم. کشورهای گوناگون در این حوزه‌ها حضور دارند و این موارد را به انحصار خود درآورده‌اند. سازمان انرژی اتمی ایران نیز برای تأثیرگذاری در حوزه‌های مختلف صنعتی نه فقط ابزار دقیق، بلکه با ترکیبی از سامانه‌های لیزر، پلاسما و هسته‌ای تلاش کرده به صنایع گوناگون خدمات‌رسانی کند که می‌توان به سامانه‌هایی که برای صنایع فولادی ساخته شده است اشاره کرد.

همچنین صنعت هسته‌ای، خدماتی در زمینه جوش لیزری و لیزر به صنایع تجهیزات پزشکی ارائه داده است که این موارد نشان می‌دهد صنعت و فناوری هسته‌ای قادر است دستاوردهای گوناگون و فراوانی را رقم بزند و ما با جدیت اهداف سند جامع راهبردی صنعت هسته‌ای کشور در افق ۱۴۲۰ را دنبال می‌کنیم.

۱۵۰
مؤسسه صنعتی

هم‌اکنون ۱۵۰ مجتمع و مؤسسه صنعتی در رشته‌های گوناگون از محصولات انرژی اتمی استفاده می‌کنند که ۱۵۰ مجتمع عدد بزرگی است که خوشبختانه به لطف الهی این اتفاق افتاده است. در این فرایند همچنان به دنبال این هستیم تا از فناوری‌های ترکیبی هسته‌ای، لیزر و پلاسما برای مؤسسات بزرگ و صنایع پیشرفته استفاده کنیم که به نظر می‌رسد مصادیق آن در بخش‌هایی وجود دارد و گزارش آن قابل تهیه است.

صنعت هسته ای آبروی ملی

عملیات احداث مجموعه نیروگاه‌های برق اتمی «ایران هرمز» در سواحل مکران و عملیات بتن‌ریزی ساختمان اصلی رآکتور تحقیقاتی ۱۰ مگاوات اصفهان (IRR-۱۰) آغاز شد و از واحد نیمه‌صنعتی تولید «هگزا فلوراید تلوریم» در سایت UCF اصفهان، دستگاه طیف‌سنج جرمی مغناطیسی «ایرانیوم» به عنوان یک محصول راهبردی در صنعت غنی‌سازی و نیز نخستین سامانه پرتویی آفت‌زدا در نخلستان‌ها رونمایی و بهره‌برداری شد

برش

پیشرفت‌های صنعت هسته‌ای قبل و بعد از پیروزی انقلاب اسلامی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

قبل از پیروزی انقلاب اسلامی در سازمان انرژی اتمی ایران، فقط دارای رآکتور تحقیقاتی تهران بودیم که برای انجام کارهای پژوهشی کشور استفاده می‌شده است. همچنین در عرصه انرژی اتمی، توسط شرکت‌های خارجی مطالعات کاملی انجام داده و احداث ۲۰ هزار مگاوات برق اتمی را در دستور کار قرار داده بودند. کنفرانسی هم برای انتخاب بهترین تکنولوژی برای احداث نیروگاه اتمی در تخت جمشید برگزار کرده بودند. پس از پیروزی انقلاب اسلامی در حقیقت این دو طرح متوقف شد و بعد از آغاز جنگ تحمیلی و دوران دفاع مقدس، یک عده چالش ایجاد کرده بودند که به انرژی اتمی نیاز نداریم. دوران پرفراز و نشیبی طی شد و سرانجام اراده مقام معظم رهبری برای توسعه فناوری هسته‌ای موجب شد که با یک تلاش شبانه‌روزی طی سال‌های گذشته، سازمان انرژی اتمی ایران بتواند صنعت هسته‌ای را بومی کرده و برای پیشرفت کشور نقش‌آفرینی کند.

در تاریخ ثبت شده است که اجرای طرح نیروگاه اتمی بوشهر همواره به دلیل تحریم‌ها، با بدعهدی‌های کشورهای خارجی مواجه بوده و هزینه‌های فراوانی را بر کشور ما تحمیل کرده است. آنها نه تنها به تعهد خودشان عمل نکردند بلکه از همکاری دیگر شرکت‌ها هم جلوگیری کردند لذا کشور باید رویکرد استفاده از ظرفیت‌های داخلی و قابلیت‌سازی برای ایجاد صنعت بومی هسته‌ای را در دستور کار خود قرار می‌داد. سند جامع راهبردی سازمان در آغاز به‌کار دولت سیزدهم و در ۲۰ فروردین ماه ۱۴۰۱ رونمایی شد و در دستور کار قرار گرفت تا با این ریل‌گذاری مستحکم، سازمان به‌صورت برنامه‌محور و با شور و نشاط بیشتری در این مسیر حرکت کند.

در سال ۱۴۰۱ و متأثر از این رویکرد، شاهد دستیابی به ۱۵۹ دستاورد دانشی و فناورانه بودیم و در سال ۱۴۰۲ هم فعالان این عرصه با توجه به چنین ضریب حرکتی و به شکل سرشار از انگیزه در حال حرکت هستند و توانسته‌اند به دستاوردهای مهم‌تر و بیشتری دست یابند.